

Vymáhání nároku na náhradu majetkové újmy

ANALÝZA VYMÁHÁNÍ NÁROKU NA NÁHRADU MAJETKOVÉ ÚJMY
VZNIKLÉ NA MAJETKU ZADAVATELŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK ZAPLACENÍM
POKUTY ULOŽENÉ ÚŘADEM PRO OCHRAHU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE
PETRA BIELINOVÁ, PRÁVO VE VEŘEJNÉM ZÁJMU, Z.S.,

Kapitola první

Úvod

Státu a jeho složkám (případně obcí či krajům) může nemajetková újma – škoda vzniknout v zásadě ze tří důvodů.

Za prvé se svých nároků na poskytnutí finančního plnění mohou domáhat osoby, kterým byla majetková nebo nemajetková újma způsobena státem / územně samosprávným celkem **vydáním nezákonného rozhodnutí nebo nesprávným úředním postupem** ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci. Jsou-li dotčené osoby se svým nárokem vůči státu nebo územně samosprávnému celku úspěšné, vzniká zaplacením finančního odškodnění újma na majetku státu či územně samosprávného celku. Skutečnou odpovědnost za nezákonné rozhodnutí či nesprávný úřední postup přitom v praxi nese konkrétní úředník – zaměstnanec státu nebo obce či kraje, který pochybil - a po něm by měla být náhrada majetkové nebo nemajetkové újmy také důsledně vymáhána.

Svým rozsahem mnohem významnější nemajetková újma však státu, obcím, krajům a dalším subjektům hospodařícím s veřejnými prostředky vzniká ze závazkových vztahů. Stát, obce a kraje (ale i další subjekty hospodařící s veřejnými prostředky) totiž uzavírají běžně řadu smluv, jejichž neplněním ze strany smluvního partnera může na majetku státu (případně také na majetku obce, kraje atd.) vzniknout nemalá majetková újma. Subjekty hospodařící s veřejnými prostředky by proto vždy měly pečlivě sledovat, zda **porušením smluvních povinností** nevznikla újma, a v případě, že se tak stane, tuto majetkovou újmu důsledně vymáhat. V těchto případech může být sice někdy problematické správně vyčíslit vzniklou újmu - škodu, nicméně tyto obtíže nemohou odůvodnit nečinnost odpovědných osob, tj. dotčených zaměstnanců či dalších osob stojících v čele jednotlivých organizačních složek státu, obcí, krajů apod.

Konečně poslední možností, jak na majetku státu, územně samosprávného celku a dalších subjektů hospodařících s veřejnými prostředky může vzniknout nemalá škoda, je **zaplacení vyměřené pokuty za správní delikt** (například v oblasti ochrany osobních údajů či z důvodu porušení povinností zadavatele veřejné zakázky), **případně také úhrada dalších s pokutou přímo či nepřímo souvisejících plateb** jako je například odvod za porušení rozpočtové kázně a penále za pozdní „vrácení dotace“, včetně případných nákladů na soudní řízení. V těchto případech je vyčíslení způsobené škody na rozdíl od škod vznikajících porušením smluvních povinností relativně snadné, nicméně přesto jsou nároky na náhradu škody vymáhány po odpovědných osobách jen ve velmi omezeném rozsahu.

A právě tímto dílčím problémem, totiž vymáháním nároků na náhradu majetkové újmy vzniklé uložením pokuty (konkrétně pokuty uložené Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže), se zabývá analýza, kterou právě držíte v rukou.

Kapitola druhá

Problematika veřejných zakázek

Smyslem a účelem zákona o zadávání veřejných zakázek je zajistit volnou a svobodnou soutěž mezi dodavateli veřejných zakázek. Skutečná soutěž mezi jednotlivými dodavateli významně zvyšuje šanci státu a dalších subjektů hospodářích s veřejnými prostředky, že získají jimi poptávané zboží, služby či stavební práce v odpovídající kvalitě a zároveň za co nejvýhodnějších (nejen finančních) podmínek.

Je pravdou, že výběrové řízení organizované dle zákona o zadávání veřejných zakázek může být pro jednotlivé zadavatele veřejných zakázek organizačně i časově dosti náročné. Přesto se naši zákonodárci rozhodli již před mnoha lety podrobně regulovat způsoby, jak si stát a další subjekty hospodářící s veřejnými prostředky vybírají, respektive jak si dle zákona mají vybírat, své obchodní partnery, a to právě s ohledem na potřebu zajistit hospodárné vynakládání veřejných prostředků.

Aby stanovená pravidla pro zadávání veřejných zakázek fungovala i v praxi, investoval stát další nemalé finanční prostředky do zřízení a následného provozu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále také jen „Úřad“), který na dodržování postupů při zadávání veřejných zakázek dohlíží. Pokud jsou splněny v zákoně stanovené podmínky, může Úřad postup jednotlivých zadavatelů přezkoumávat a za porušení zákona ukládat sankce, mimo jiné i finanční pokuty.

Za výběr nejvhodnějšího dodavatele a uzavření smlouvy s ním, jakož i za nastavení zadávacích i smluvních podmínek, odpovídá vždy zadavatel veřejné zakázky. Zadavatel je stejně tak zodpovědný za volbu vhodného zadávacího řízení či za správnou aplikaci zákonné výjimky z předepsaného postupu. Hrozba sankcí ze strany Úřadu (včetně relativně vysokých finančních pokut) by měla motivovat jednotlivé zadavatele veřejných zakázek, aby vyvinuli odpovídající úsilí a splnili všechny podmínky, které zákon na organizování zadávacích řízení klade.

Proti pokutě uložené Úřadem se zadavatelé mohou bránit nejprve v rámci správního řízení (tj. podat rozklad k předsedovi Úřadu) a následně i ve správním soudnictví u Krajského soudu v Brně, respektive u Nejvyššího správního soudu v Brně. V případě, že veškeré obranné mechanismy selžou, nezbyvá než pravomocně uloženou pokutu zaplatit. Analýza se mimo jiné zabývá i tím, zda a jak často se zadavatelé brání uložené pokutě ve správním soudnictví a rovněž i tím, zda jsou ve svých žalobách úspěšní či nikoliv.

Zaplacená pokuta se následně stává škodou na majetku zadavatele (státu, územně samosprávního celku apod.) a zadavatel by měl vyvinout veškeré možné úsilí, aby škoda byla

co nejdříve nahrazena osobou či osobami, které za ní odpovídají. Konkrétně se bude nejčastěji jednat o vedoucí zaměstnance zadavatele, případně externí dodavatele služeb (administrátoři veřejných zakázek).

Zadavatelé by proto měli ve svém vlastním zájmu svými vnitřními předpisy jednoznačně určit, které jednotlivé osoby (zaměstnanci či externí dodavatelé) jsou zodpovědní za konkrétní kroky, respektive pochybení při realizaci zadávacího řízení. Pokud dotčené odpovědné osoby neuhradí škodu dobrovolně, je na zadavatelích, aby škodu po jednotlivých odpovědných osobách efektivně vymáhali, a to v krajním případě i soudně.

Pro úplnost je třeba dodat, že samotná pokuta uložená např. ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále také jen „ÚOHS“) nebývá pro zadavatele likvidační, nicméně mohou s ní úzce souviset i další významné finanční postihy, zejména vyměření odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně (laicky řečeno jde o povinnost vrátit poskytnutou dotaci, která byla použita na financování veřejné zakázky). Odvod i penále za porušení rozpočtové kázně sice mohou být na základě žádosti zadavatele veřejné zakázky částečně či zcela prominuty, ovšem právní nárok na prominutí těchto plateb v řádech desítek či dokonce stovek milionů korun samozřejmě není.

Vymáhání majetkové újmy po zaměstnancích, spolupracujících osobách a nebo dokonce osobách stojících v čele organizačních složek státu či územně samosprávných celků není ani snadné ani populární, a většinou se to neobejde bez nepříjemných osobních konfrontací. Je však třeba si uvědomit, že každý člověk odpovídá v plném rozsahu za své jednání, tedy odpovídá za to, že se chová řádně, po právu a že plní své povinnosti (ať už ty, které mu ukládá zákon a nebo ty, které dobrovolně smluvně převzal). Pokud porušením povinnosti ze strany zaměstnance státu či obce popřípadě i ze strany jiné osoby než zaměstnance (například smluvního partnera obce nebo státu) vznikne státu či obci škoda, jsou tito nejen oprávněni, ale přímo povinni způsobenou majetkovou újmu po odpovědné osobě vymáhat, neboť takovou povinnost jim ukládá přímo zákon¹.

Ačkoli je vymáhání nároků na náhradu majetkové újmy z mnoha důvodů nesnadné, není rozhodně nemožné. O praktických zkušenostech s vymáháním nároků na náhradu majetkové újmy (ať už úspěšných či neúspěšných) pojednává pátá kapitola této analýzy.

¹ Povinnost vymáhat majetkovou újmu (škodu) stanoví obcím § 38 odst. 6 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, krajům § 17 odst. 6 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, Hlavnímu městu Praze a jeho městským částem § 35 odst. 3 zákona č. 131/2000 Sb., zákona o hlavním městě Praze a organizačním složkám státu § 14 odst. 4 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Kapitola třetí

Jak vznikala analýza

vymáhání majetkové újmy

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí ÚOHS jsou veřejně dostupná, tvoří podklad pro analýzu přístupu jednotlivých zadavatelů k vymáhání nároku na náhradu majetkové újmy právě tato rozhodnutí. Konkrétně se jedná o rozhodnutí, která ÚOHS vydal v první instanci v letech 2012-2015 včetně, a kterými byla zároveň jednotlivým zadavatelům uložena pokuta v minimální výši 100 tisíc korun.

Podklady pro analýzu byly získány pouze z veřejně dostupných zdrojů, neboť ÚOHS za poskytnutí základních vstupních podkladů požaduje úhradu bezmála 50 tisíc korun. Z tohoto důvodu je možné, že analýza nezahrnuje veškerá rozhodnutí, která odpovídají zadaným kritériím, neboť jsme byli odkázáni pouze na veřejně přístupná data, ve kterých mohou být dílčí chyby.

Podklady pro vypracování analýzy tvořily tyto dokumenty:

- a) rozhodnutí ÚOHS ze let 2012-2015, získané z webové stránky ÚOHS:

<http://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti.html>

- b) soudní rozhodnutí vydaných ve správním soudnictví v dotčených případech, získané z webové stránky ÚOHS:

<http://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/soudni-prezkum-rozhodnuti.html>

- c) základní informace získané od dotčených zadavatelů – informace byly získány na základě žádosti dle zákona o svobodném přístupu k informacím;

- d) doplňující informace od zadavatelů, které aktivně vymáhali (ať už úspěšně či neúspěšně) majetkovou újmu, která jim vznikla zaplacením pokuty uložené ÚOHS. Také tyto informace byly získány na základě opakovaných žádosti dle zákona o svobodném přístupu k informacím;

- e) rozsudky obecných soudů věnující se konkrétnímu vymáhání nároků na nemajetkovou újmu, získaných dílem od dotčených zadavatelů, dílem od konkrétních soudů na základě žádosti dle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Ze získaných pokladů vyplynulo, že v letech 2012 - 2015 vydal ÚOHS celkem 214 rozhodnutí, kterými uložil zadavatelům pokuty ve výši 100 tisíc korun a vyšší. Do analýzy jsou samozřejmě zahrnuty jen ty pokuty, které později (tj. od ledna 2012 do srpna 2017) nabyly právní moci (respektive které byly z tohoto důvodu nejpozději do srpna 2017 uveřejněny na webových stránkách ÚOHS).

	počet rozhodnutí	objem pokut	průměrná pokuta
rok 2012	46	23 285 000 Kč	506 196 Kč
rok 2013	49	43 790 000 Kč	893 673 Kč
rok 2014	82	24 685 000 Kč	301 037 Kč
rok 2015	37	17 150 000 Kč	463 514 Kč
celkem	214	108 910 000 Kč	508 925 Kč

Podrobněji byly analyzovány všechny případy kdy:

a) Zadavatelé uhradili vyměřenou pokutu.

Majetková újma vzniká až zaplacením pokuty. Někteří zadavatelé se uložené pokutě bránili u soudu a zároveň u soudu uspěli s návrhem na odklad vykonatelnosti rozhodnutí ÚOHS.

Mezi analyzované případy nebyly zahrnuty ani ty případy, kdy sice zadavatelé uloženou pokutu ÚOHS nejprve uhradili, ale později jim byla ze strany ÚOHS zaplacené pokuta vrácena, neboť vydané rozhodnutí o uložení pokuty bylo ve správním soudnictví zrušeno. Tyto informace se mohou v čase proměňovat a proto je důležité zdůraznit, že výsledky analýzy se vztahují k informacím poskytnutým do srpna 2017.

Jednalo se celkem o 15 dotčených subjektů, kterým byla ze strany ÚOHS v letech 2012-2015 uložena pokuta v souhrnné výši 32 060 000 Kč, což tvoří téměř 30% vzorku zkoumaných případů.

b) Zadavatelé poskytli na základě žádosti o informace požadované informace nejpozději v průběhu měsíce září 2017.

Celkem odmítlo poskytnout základní informaci o vymáhání majetkové újmy 11 dotčených subjektů (odmítnutí se týkalo 12 pokut). Těmto zadavatelům byly ze strany ÚOHS uloženy pokuty v souhrnné výši 3 360 000 Kč.

Další dva subjekty poskytli informace o čtyřech pokutách jen částečně – jejich případy byly do analýzy zahrnuty do analýzy jen v tom případě, že to odpověď zadavatele umožňovala.

Shrnutí:

V celém rozsahu bylo podrobně analyzováno 183 rozhodnutí (objem pokut přes 70 mil. Kč). Do většiny otázek však byly zahrnuty i částečně neúplné odpovědi (jednalo se shodou okolností o zadavatele, kteří majetkovou újmu po odpovědných osobách nevymáhají). Celkem se tedy tato analýza zabývá postojem zadavatelů veřejných zakázek k vymáhání nároku na majetkovou újmu u vzorku 187 rozhodnutí vydaných v první instanci ÚOHS za období čtyř let (2012-2015), a to za předpokladu, že takovým rozhodnutím byla uložena pokuta v minimální výši 100 tisíc korun a toto nabylo právní moci v období od ledna 2012 do srpna 2017. Objem uložených a zadavateli veřejných zakázek rovněž zaplacených pokut v tomto vzorku činí téměř 73,5 mil. korun.

Kapitola čtvrtá

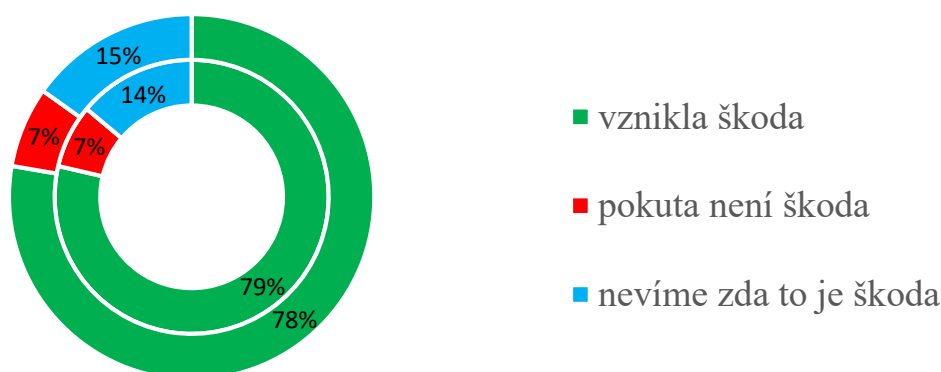
Analýza

vymáhání majetkové újmy

Prvním předpokladem pro úspěšné vymáhání nároku na náhradu majetkové újmy (škody) je vědomí dotčeného subjektu, že zaplacením uložené pokuty došlo ke zmenšení veřejného majetku a tedy ke škodě. V tomto ohledu je třeba říci, že většina zkoumaných subjektů (téměř 80%) si byla vědoma toho, že na jejich majetku došlo ke škodě a to minimálně ve výši zaplacené pokuty. Stejně výsledky navíc pozorujeme jak při posuzování vzorku rozhodnutí dle počtu uložených pokut (vnitřní kružnice grafu), tak i dle objemu uložených pokut (vnější kružnice grafu). Pouze 7% zadavatelů veřejné zakázky nepovažovalo zaplacení pokuty za škodu na svém majetku a zhruba 14% zadavatelů se k této otázce nijak nevyjádřilo. V reálných číslech to znamená, že ze 187 pokut o objemu téměř 73,5 milionů korun považují zaplacenou pokutu za škodu zadavatelé ve 147 případech, což odpovídá objemu pokut 57 milionů korun.

Poznámka ke grafu: Vnitřní kružnice grafu udává výsledek dle počtu rozhodnutí, vnější kružnice grafu dle objemu pokut.

Subjektivní názor zadavatele zda je pokuta škoda

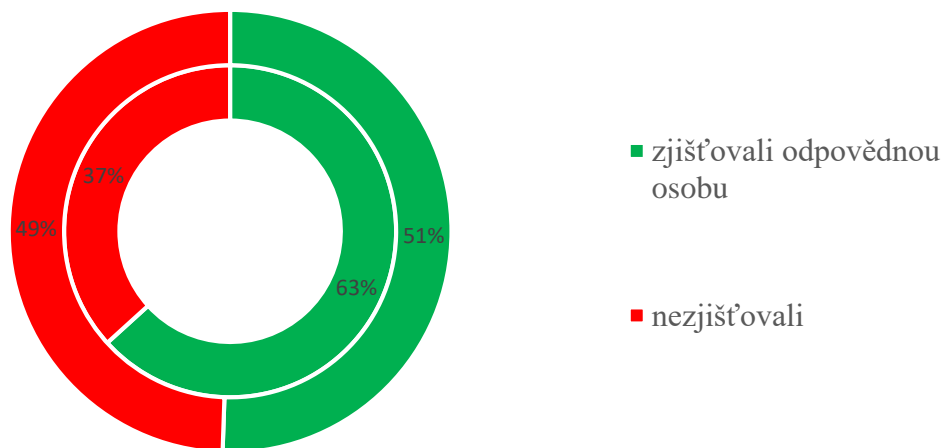

Vědomí, že na majetku zadavatele došlo ke škodě, je však pouze prvním z předpokladů pro úspěšné vymáhání nároku na náhradu majetkové újmy. Pokud totiž zadavatel zaplacenou pokutu nepokládá za škodu, pak logicky nepodniká ani žádné kroky k určení odpovědné osoby a k samotnému vymáhání nároku. Obráceně to však bohužel neplatí, neboť téměř 40% zadavatelů ve zkoumaném vzorku nepodniklo žádné kroky ke zjištění odpovědné osoby, bez ohledu na skutečnost, že zaplacení pokuty vnímali jako škodu (pokud bychom situaci hodnotili podle objemu pokut, pak to byla dokonce téměř jedna polovina zadavatelů). Ze 187 pokut byla

odpovědná osoba zjišťována jen v 93 případech, což odpovídá objemu pokut ve výši necelých 29 milionů korun).

Poznámka ke grafu: Vnitřní kružnice grafu udává výsledek dle počtu rozhodnutí, vnější kružnice grafu dle objemu pokut.

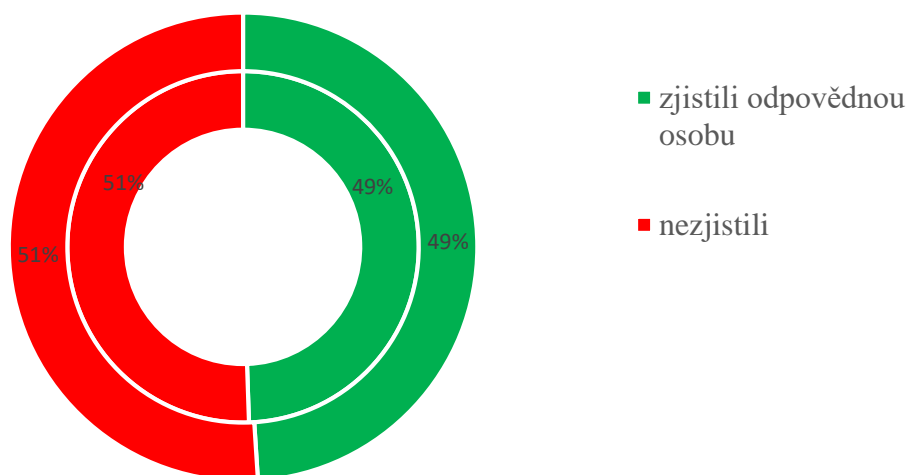
Zadavatelé zjišťovali odpovědnou osobu

Navíc jen polovina zadavatelů, kteří si uvědomují vznik škody a kteří zároveň začali zjišťovat odpovědnou osobu, byla při hledání odpovědné osoby nakonec úspěšná. V reálných číslech to znamená, že ze 187 pokut o objemu téměř 73,5 milionu korun byla zjištěna odpovědná osoba pouze u 46 pokut (objem pokut činí jen něco málo přes 14 milionů korun).

Poznámka ke grafu: Vnitřní kružnice grafu udává výsledek dle počtu rozhodnutí, vnější kružnice grafu dle objemu pokut.

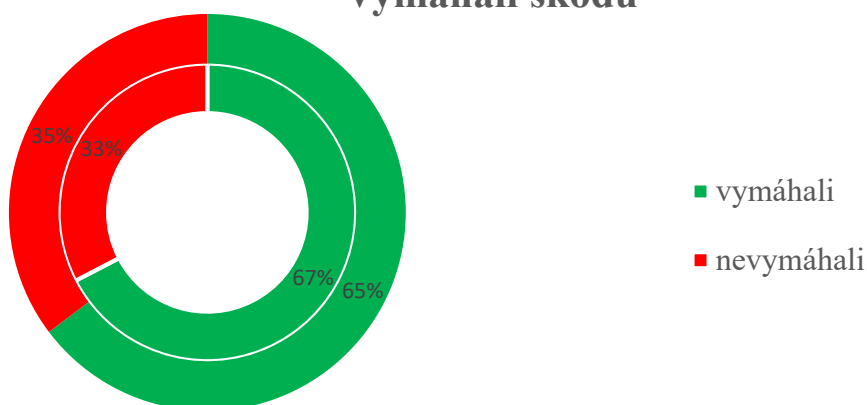
Zadavatelé zjistili odpovědnou osobu

Pokud zadavatelé odpovědnou osobu zjistili, pak už poměrně často přistoupili k samotnému vymáhání škody (cca ve dvou třetinách případů). K tomu je třeba dodat, že mohou existovat důvody, proč je vhodné od vymáhání nároku na náhradu újmy nakonec upustit, a to například z důvodu nemajetnosti odpovědné osoby. V reálných číslech to znamená, že ze 187 pokut o objemu téměř 73,5 milionu korun byl nárok na náhradu majetkové újmy úspěšně či neúspěšně vymáhán pouze v případě 31 pokut (objem pokut činí 9 milionů korun).

Poznámka ke grafu: Vnitřní kružnice grafu udává výsledek dle počtu rozhodnutí, vnější kružnice grafu dle objemu pokut.

Vymáhali škodu

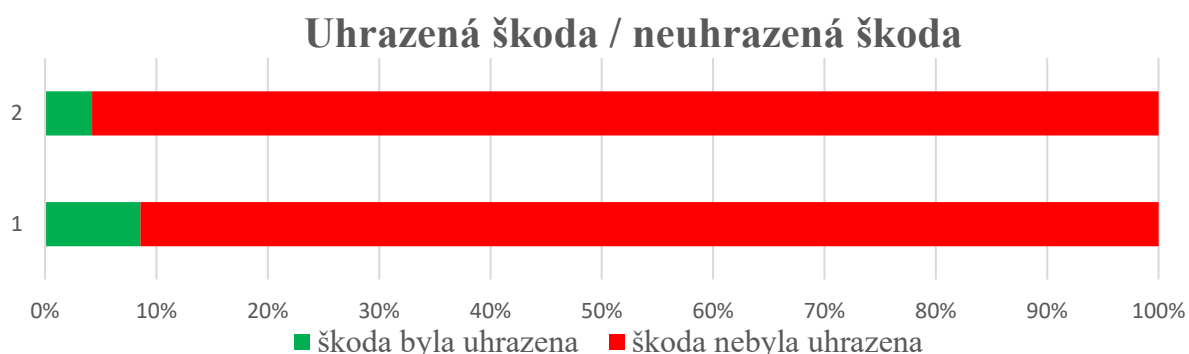
Konečně pokud zadavatelé skutečně přistoupili k vymáhání škody, pak v polovině případů byli úspěšní. V reálných číslech to znamená, že ze 187 pokut o objemu téměř 73,5 milionu korun byl nárok na náhradu majetkové újmy úspěšně (či částečně úspěšně) vymáhán v případě 18 pokut (objem pokut činí téměř 5 milionů korun). Do částky 5 milionů korun jsou započítány i exekuční tituly, které zatím nebyly uhrazeny.

Poznámka ke grafu: Vnitřní kružnice grafu udává výsledek dle počtu rozhodnutí, vnější kružnice grafu dle objemu pokut.

Vymohli škodu (včetně exekučního titulu)

Pokud bychom měli hodnotit jen skutečně uhrazenou majetkovou újmu, pak bylo ze 187 pokut o objemu téměř 73,5 milionu korun plně či alespoň částečně uhrazeno pouze 16 uložených pokut (dolní řádek grafu) v souhrnné výši 3,1 mil. korun (horní řádek grafu).

Z výše prezentovaných výsledů se může zdát, že v praxi není možné náhradu nemajetkové újmy efektivně uplatnit. Z několika desítek případů, které jsou podrobně zpracovány v páté kapitole této analýzy, však naopak vyplývá, že získat alespoň částečnou úhradu majetkové újmy je naopak reálné. Pokud nebyla majetková újma odpovědnými osobami uhrazena, stalo se tak zejména proto, že se zadavatelé ani nepokusili o její vymáhání, respektive většinou ani nezjistili, kdo je za škodu odpovědný. V reálných číslech to znamená, že ze 187 pokut o objemu téměř 73,5 milionu korun ve 141 případech zadavatelé nikdy nezjistili odpovědnou osobu (objem pokut činí více jak 59 milionů korun, průměrná výše nevymáhané pokuty pak činí skoro 420 tisíc korun). Pouze u zbývajících 46 pokut o objemu 14 milionů korun byla odpovědná osoba zjištěna a v různém rozsahu byly učiněny kroky k její úhradě do veřejných rozpočtů. Průměrná výše pokuty, u které zadavatelé alespoň nějak začali řešit vymáhání nároku na náhradu majetkové újmy, činí 300 tisíc korun. Průměrná výše skutečně uhrazené pokuty do veřejných rozpočtů přitom činí téměř 200 tisíc korun.²

Poznámka ke grafu: Vnitřní kružnice grafu udává výsledek dle počtu rozhodnutí, vnější kružnice grafu dle objemu pokut.

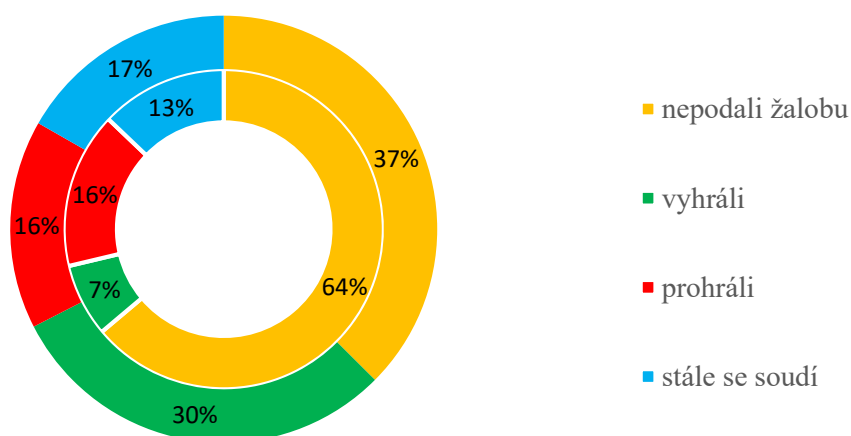

² Průměrná výše skutečně uhrazené pokuty je poněkud zkreslena díky aktivitě Královéhradeckého kraje, který je ve vymáhání nároků na náhradu majetkové újmy mimořádně úspěšný, respektive vymáhá obě pokuty, které mu ve zkoumaném období uložil ÚOHS. Pokud bychom uvažovali o průměrné výši uhrazené újmy bez tohoto zadavatele veřejných zakázek, pak by průměrná výše uhrazené pokuty činila pouze 125 tisíc korun, což by odpovídalo skutečnosti, že jsou vymáhány především nižší pokuty.

V rámci analýzy bylo rovněž zkoumáno, zda se zadavatelé brání uložené pokutě ve správním soudnictví. Obecně lze říci, že čím nižší je uložená pokuta, tím spíše se zadavatel s rozhodnutím ÚOHS spokojí a žádné další kroky již nepodniká (to platí zejména pokud zadavateli nehrozí další postihy od poskytovatele dotace). Pokud však zadavatelé uložené pokutě brojí u soudu, jsou poměrně často úspěšní.

Poznámka ke grafu: Vnitřní kružnice grafu udává výsledek dle počtu rozhodnutí, vnější kružnice grafu dle objemu pokut.

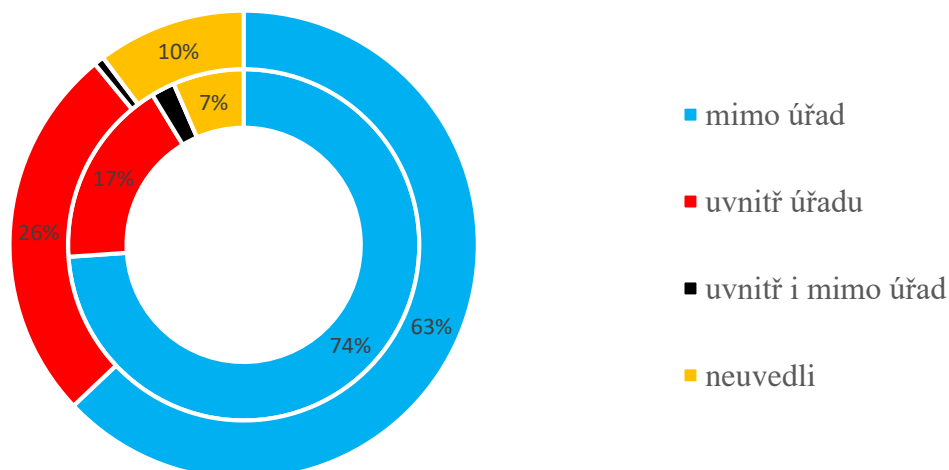
Úspěšnost při napadení rozhodnutí ÚOHS žalobou

Konečně jsme se v rámci analýzy pokusili zjistit, zda zadavatelé hledají a nachází odpovědné osoby mezi svými zaměstnanci a členy, a nebo spíše mimo své struktury. Ze získaných dat vyplývá, že pokud už zadavatelé zjistili odpovědnou osobu (46 rozhodnutí, objem pokut 14 mil. korun), pak převážně byly za odpovědné osoby označeni dodavatelé služeb stojících mimo strukturu zadavatele (34 pokut, objem pokut téměř 9 milionů korun).

Poznámka ke grafu: Vnitřní kružnice grafu udává výsledek dle počtu rozhodnutí, vnější kružnice grafu dle objemu pokut.

Odpovědná osoba mimo úřad / uvnitř úřadu

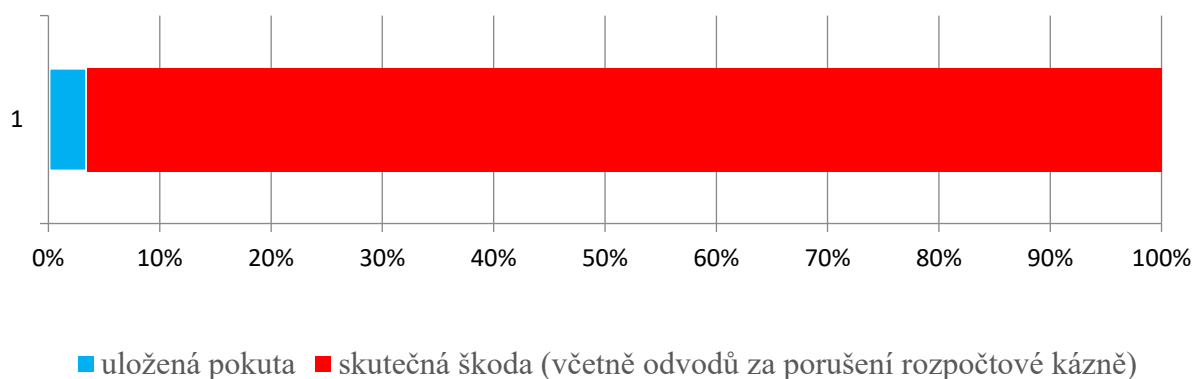

Pokuta uložená od Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže bývá často relativně nízká a proto zjevně nemotivuje zadavatele, aby v dalších zadávacích řízeních neobcházeli či jinak neporušovali zákon o zadávání veřejných zakázek.

Důkazem pro toto tvrzení je například skutečnost, že státní příspěvkové organizaci Ředitelství silnic a dálnic bylo jen v letech 2012-2015 uloženo celkem 17 pokut v souhrnné výši 6 milionů korun. Ani v jednom případě zadavatel nezjistil odpovědnou osobu, přestože celková škoda (včetně postihů v případech, kdy stavby byly financovány z dotačních prostředků) činí dle informace zadavatele téměř 850 milionů korun. Zejména v případech státních subjektů se proto zdá, že uložení pokuty nepůsobí preventivně v tom smyslu, že by se zadavatelé (respektive jejich zaměstnanci či smluvní partneři, který mají na starosti administraci veřejné zakázky) v budoucnosti vyvarovali stejných či obdobných chyb při zadávání veřejných zakázek, neboť způsobená škoda je vymáhána jen zcela výjimečně.

Dle informací od jednotlivých zadavatelů 187 pokutám o objemu téměř 73,5 milionu korun odpovídá skutečná škoda (tj. včetně započítání odvodů za porušení rozpočtové kázně) více jak 2 miliardy korun. Pokud bychom tedy porovnávali odpovědnými osobami uhrazenou újmu ve výši 3,1 milionů se způsobenou škodou 2 miliardy, je zřejmé, že prakticky všechny škody jdou za daňovými poplatníky a nikoliv za odpovědnými osobami.

Porovnání uložené pokuty a skutečné škody

Pro úplnost je třeba říci, že v možnostech této analýzy nebylo zkoumat, jaká část z celkově způsobené majetkové újmy – škody byla skutečně vymáhána a případně v jakém rozsahu (myšleno do jaké výše byla či nebyla vymáhána i další škoda nad rámec uložené pokuty). Nicméně předpokládáme, že pokud zadavatel nepřistoupil ani k částečnému vymáhání majetkové újmy v rozsahu zaplacené pokuty (pokuta od ÚOHS se přitom pohybuje v řádech maximálně několika stovek tisíc korun, jen výjimečně překročí jeden milion korun), pak se s největší pravděpodobností stejně netečně zachoval i k vymáhání další újmy - škody, která mu eventuálně vznikla zaplacením odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně (kdy tato újma se zpravidla pohybuje v desítkách či stovkách milionů korun).

Kapitola pátá

Praxe při vymáhání

majetkové újmy (2012-2017)

1. Správa silnic Olomouckého kraje, příspěvková organizace (2012, pokuta 100 tisíc korun, uhrazena v plné výši)

V listopadu 2012 byla zadavateli uložena pokuta ve výši 350 tisíc korun. Zadavatel se bránil uložené pokutě rozkladem, na základě kterého byla pokuta snížena na 100 tisíc korun. Správní žaloba podána nebyla a v lednu 2014 zadavatel uhradil pokutu. Jako zodpovědnou osobu označil zadavatel externí spolupracovníci, kterou vyzval k úhradě vzniklé škody. Škoda byla v plné výši uhrazena v květnu 2014.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/sprava-silnic-olomouckeho-kraje-vymohla-pokutu-100-tis/>

2. Správa silnic Olomouckého kraje, příspěvková organizace (2012, pokuta 150 tisíc korun, uhrazena v plné výši)

V květnu 2012 byla zadavateli uložena pokuta ve výši 150 tisíc korun. Zadavatel se bránil uložené pokutě rozkladem, avšak neúspěšně. Správní žaloba byla podána nebyla, ale Krajský soud v Brně žalobu zamítl. Jako zodpovědnou osobu označil zadavatel externí spolupracovníci, kterou vyzval k úhradě vzniklé škody. Škoda byla v plné výši uhrazena v listopadu 2014.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/sprava-silnic-olomouckeho-kraje-vymohla-pokutu-150-tisic/>

3. Jihočeský kraj (2012, pokuta 100 tisíc korun, nárok byl uplatněn v rámci trestního řízení)

Zadavateli byla v říjnu 2012 uložena pokuta ve výši 350 tisíc korun, která byla na základě podaného rozkladu snížena na částku 100 tisíc korun. Správní žaloba podána nebyla a

v únoru 2014 byla pokuta uhrazena. Zadavatel identifikoval odpovědné osoby a uplatnil svůj nárok na náhradu škody v rámci trestního řízení. O nároku na náhradu škody dosud nebylo rozhodnuto.

Informace včetně dokumentů:

<http://cms.pravo-ve-verejnem-zajmu.webnode.cz/news/jihocesky-kraj-uplatnil-skodu-v-ramci-trestnim-rizeni/>

4. Město Košťany (2012, pokuta 100 tisíc korun, škoda byla v plné výši uhrazena)

Zadavateli byla v srpnu 2012 uložena pokuta ve výši 200 tisíc korun, která byla na základě podaného rozkladu snížena na částku 100 tisíc korun. Správní žaloba podána nebyla a v březnu 2013 byla pokuta uhrazena. Zadavatel identifikoval odpovědnou osobu a uplatnil svůj nárok na náhradu škody. Škoda byla v plné výši uhrazena externím spolupracovníkem.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mesto-kostany-vymohlo-pokutu-100-tis-korun/>

5. Město Šternberk (2012, pokuta 160 tisíc, nárok na náhradu škody byl uplatněn u soudu)

Zadavateli byla v říjnu 2012 uložena pokuta ve výši 600 tisíc korun, která byla na základě podaného rozkladu snížena na částku 160 tisíc korun. Správní žaloba byla rovněž podána, ale Krajský soud v Brně ji zamítl. Zadavatel identifikoval jako odpovědnou osobu externího dodavatele a uplatnilo u něj nárok na náhradu škody. Škoda nebyla uhrazena dobrovolně a proto byla podána v srpnu 2016 žaloba k Okresnímu soudu v Opavě. Podle veřejně dostupných informací není k dnešnímu dni (září 2017) věc dosud pravomocně ukončena.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mesto-sterberk-vymaha-soudne-skodu-160-tis-korun/>

6. Městská část Praha 2 (2012, pokuta 300 tisíc, škoda byla částečně uhrazen dobrovolně, částečně je vymáhána soudně)

Zadavateli byla v srpnu 2012 uložena pokuta ve výši 300 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě nebránil ani ve správním řízení (podáním rozkladu) a logicky ani podáním správní žaloby. Zadavatel identifikoval jako odpovědné osoby tehdejší radní městské části Praha 2 a vyzvalo je k náhradě škody. Dobrovolně uhradil část škody ve výši 33.500 pouze bývalý místostarosta a předkladatel materiálu na radu. Městská část uplatnila zbývající nárok na náhradu škody ve částce 266.500 korun na bývalém místostarostovi v září 2014 u soudu. Podle veřejně dostupných informací však není k dnešnímu dni (září 2017) věc pravomocně ukončena.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mestska-cast-praha-2-vymahani-naroku-na-nahradu-skody-266-500-kc/>

7. Střední škola technická (2012, pokuta 100 tisíc korun, škoda uhrazena ve výši 20 tisíc korun)

Zadavateli byla v červnu 2012 uložena pokuta ve výši 100 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě bránil podáním rozkladu, ale neuspěl. Správní žaloba podána nebyla. Zadavatel identifikoval jako odpovědnou osobu společnost, který na základě mandátní smlouvy administrovala veřejnou zakázku. Odpovědná osoba po výzvě zadavatele uhradila 20 tisíc korun, následně na vstoupila do insolvence. Zadavatel zbývající část pohledávky přihlásil v insolvenčním řízení.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/stredni-skola-technicka-vymohla-skodu-20-tisic-a-zbytek-prihlasila-v-insolvencnim-rizeni/>

8. Město Cheb (2012, pokuta 600 tisíc, škoda je vymáhána soudně, rozsudek není pravomocný)

Zadavateli byla v říjnu 2012 uložena pokuta ve výši 600 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě nebránil ani v rámci správního řízení, ani podáním správní žaloby a v lednu 2013 pokutu uhradil. Město Cheb škody v soudně, Obvodní soud pro Prahu 6 podané žalobě vyhověl a společnosti, která administrovala veřejnou zakázku uložil povinnost uhradit 600 tisíc korun a náklady soudního řízení. Rozsudek není pravomocný.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/cheb-vymaha-soudne-skodu-ve-vysi-600-tisic-korun/>

9. Statutární město České Budějovice (2012, škoda 1,3 mil. korun, škoda byla neúspěšně vymáhána soudně, rozhodnutí soudu jsou pravomocná)

Zadavateli byla v září 2012 uložena pokuta ve výši 1,3 mil. korun. Zadavatel se uložené pokutě bránil v rámci správního řízení, ale podaný rozklad byl předsedou ÚOHS zamítnut. Po té se zadavatel bránil v rámci správního řízení, avšak i žaloba byla soudem zamítnuta. Následně zadavatel identifikoval jako odpovědné osoby za způsobenou škodu. Těmito osobami měli být jednak vedoucí odboru informačních a komunikačních technologií a jednak tehdejší radní, kteří o zadání zakázky rozhodovali. Celkem zadavatel podal na různé osoby tři žaloby, a všechny byly Okresním soudem v Českých Budějovicích během února a března 2017 zamítnuty. Odvolání proti zamítnutým žalobám již zadavatel nepodal,

všechny rozsudky jsou již pravomocné. Zadavatel tedy uhradí za neúspěšné vymáhání nároku na náhradu škody částku cca 660 tisíc korun plus výdaje na vlastní zastoupení advokátem.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/ceske-budejovice-neuspely-pri-vymahani-naroku-na-nahradu-skody-1-3-mil-korun/>

10. Krajská zdravotní, a.s. (2012, pokuta 140 tisíc, zadavatel označil odpovědnou osobu a připravuje podání žaloby)

Zadavateli byla v prosinci 2012 uložena pokuta ve výši 200 tisíc korun. Podaný rozklad byl předsedou ÚOHS zamítnut, nicméně zadavatel následně uspěl se žalobou u správního soudu. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže věc znovu projednal a uložil pokutu ve výši 140 tisíc korun. Proti tomuto rozhodnutí se zadavatel již nebránil podáním rozkladu, ani žaloby. Pokutu zadavatel uhradil v červenci 2016, identifikoval odpovědnou osobu a v současné době (září 2017) připravuje žalobu na náhradu škody.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/krajska-zdravotni-jedna-o-nahrade-skody-140-tisic-korun/>

11. Krajská zdravotní, a.s. (2012, pokuta 500 tisíc, zadavatel se nároku na náhradu škody domáhá soudně)

Zadavateli byla v říjnu 2012 uložena pokuta ve výši 500 tisíc korun. Podaný rozklad nebyl úspěšný a zamítnuta byla i správní žaloba, kterou zadavatel podal. Zadavatel pokutu uhradil v srpnu 2013. Po čtyřech letech v srpnu 2017 zadavatel podal žalobu k Rozhodčímu soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/krajska-zdravotni-vymaha-soudne-skodu-500-tisic-korun/>

12. Statutární město Zlín (2013, pokuta 300 tisíc, škoda v plné výši uhrazena)

Zadavateli byla v únoru 2013 uložena pokuta ve výši 300 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě nebránil podáním rozkladu ani žaloby, neboť v dané věci již jednou rozhodoval Krajský soud v Brně (předešlé rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže bylo soudem sice zrušeno, ale z odůvodnění rozsudku zároveň vyplývalo, že zadavatel zákon o veřejných zakázkách porušil). Zadavatel identifikoval osobu odpovědnou za vznik škody a sice advokáta, který zajišťoval přípravu a průběh dané veřejné zakázky. Dotčená odpovědná osoba škodu v plné výši uhradila.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/statutarni-mesto-zlin-vymohlo-skodu-300-tisic-korun/>

13. Úřad vlády ČR (2013, pokuta 1,2 mil., škoda je vymáhána v rámci trestního stíhání)

Zadavateli byla v červnu 2013 uložena pokuta ve výši 1,2 mil. korun. Zadavatel se uložené pokutě nebránil podáním rozkladu ani žaloby. Zadavatel škodu uplatnil v rámci trestního stíhání. Celkovou škodu zadavatel vyčíslil na 850 mil. korun, v rámci trestního stíhání byla přiznána škoda ve výši 327 mil. korun. Ke dni zpracování této analýzy (podzim 2017) nebyla způsobená škoda uhrazena ani částečně. Zároveň Úřad vlády ČR nepodnikl ani další kroky k vymáhání zbývající škody a to z důvodu, že trestní rozsudky v dané věci byly poškozenému doručeny teprve nedávno.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/urad-vlady-uplatnil-skodu-850-mil-korun-v-kauze-promopro-v-ramci-trestniho-stihani/>

14. Centrum služeb pro silniční dopravu, s.p.o. (2013, pokuta 150 tisíc korun, uhrazeno 75 tisíc korun)

Zadavateli byla v září 2013 uložena pokuta ve výši 150 tisíc korun. Uložené pokutě se zadavatel bránil podáním rozkladu, ten však předseda Úřadu zamítl. Pokuta byla uhrazena v srpnu 2014. Správní žaloba podána nebyla. Následně zadavatel určil osoby odpovědné za škodu. Jednalo se o externí spolupracující subjekty, které měly na starost zpracování technické části zadávací dokumentace a právní části zadávací dokumentace. Dodavatel technické části zadávací dokumentace své pochybení uznal a zadavatel se s ním mimosoudně dohodl na úhradě škody ve výši 75 tisíc korun. Druhý dodavatel své pochybení neuznal. Žaloba na zaplacení škody vůči druhému dodavateli podána nebyla z důvodu neefektivnosti (náklady na soudní spor by dle názoru zadavatele mohly převýšit pohledávku). S dodavatelem právních služeb byla rozvázána pracovní spolupráce.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/centrum-sluzeb-pro-silnicni-dopravu-vymohlo-polovinu-zpusobene-skody/>

15. Královéhradecký kraj (2013, pokuta 300 tisíc korun, uhrazena v plné výši)

Zadavateli byla v červenci 2013 uložena pokuta ve výši 300 tisíc korun. Proti uložené pokutě se zadavatel nebránil ani podáním rozkladu (a logicky ani žalobou). Pokuta byla uhrazena v září 2013. Zadavatel svěřil přípravu veřejné zakázky externímu dodavateli, který po výzvě zadavatele celou škodu uhradil.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/kralovehradecky-kraj-vymohl-po-externim-dodavateli-sluzeb-skodu-300-tisic-korun/>

16. Město Hodonín (2013, pokuta 250 tisíc korun, zadavatel s odpovědnou osobou uzavřel dohodu o splátkovém kalendáři)

Zadavateli byla v listopadu 2013 uložena pokuta ve výši 250 tisíc korun. Uložené pokutě se zadavatel bránil podáním rozkladu, ten však předseda Úřadu zamítl. Pokuta byla uhrazena v listopadu 2014. Zadavatel podal proti rozhodnutí ÚOHS i správní žalobu, avšak ta byla Krajským soudem v Brně zamítnuta (a stejně tak i kasační stížnost zadavatele). Zadavatel identifikoval odpovědnou osobu a škodu ve výši 250 tisíc korun vymáhal soudně u Okresního soudu v Přerově, který v září 2016 vydal rozsudek. Odpovědné osobě bylo soudem uloženo způsobenou škodu zaplatit. Rozsudek nabyl právní moci. Zadavatel následně uzavřel s odpovědnou osobou splátkový kalendář, dle kterého splácí každý měsíc částku 20 tisíc korun.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mesto-hodonin-vysoudilo-skodu-ve-vysi-250-tisic-korun-a-uzavreno-splatkovy-kalendar/>

17. Obec Moravičany (2013, pokuta 150 tisíc korun, uhrazena v plné výši)

Zadavateli byla v únoru 2013 uložena pokuta ve výši 150 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě nebránil podáním rozkladu (ani správní žalobou). Pokuta byla v plné výši uhrazena z pojištění osoby pověřené zadavatelskou činností (platba neprošla přes účetnictví obce Moravičany).

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/obec-moravicany-vymohla-skodu-150-tisic-korun/>

18. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (2013, pokuta 100 tisíc korun, uhrazena v plné výši)

Zadavateli byla uložena pokuta ve výši 100 tisíc korun v březnu 2013. Proti uložené pokutě se zadavatel nebránil ani podáním rozkladu (a logicky ani žalobou). Zadavatel určil jako odpovědnou osobu externího dodavatele, který v březnu 2013 škodu v plné výši uhradil.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/univerzita-tomase-bati-ve-zline-vymohla-skodu-100-tisic-korun/>

19. Krajská zdravotní, a.s. (2014, pokuta 350 tisíc, zadavatel označil odpovědnou osobu a v současné době probíhají jednání o mimosoudní úhradě škody)

Zadavateli byla v únoru 2014 uložena pokuta ve výši 350 tisíc korun. Uložené pokutě se zadavatel bránil nejprve podáním rozkladu a později podáním žaloby, avšak ani v jednom bodě nebyl úspěšný. Pokutu zadavatel uhradil v červenci 2016. V současné době (září 2017) jedná zadavatel o mimosoudní úhradě škody.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/krajska-zdravotni-jedna-o-nahrade-skody-350-tisic-korun/>

20. Královéhradecký kraj (2014, pokuta 800 tisíc, uhrazena z pojištění radních ve výši 795 tisíc korun; zbývající částka 5 tisíc korun spadá na spoluúčast jednotlivých radních, z nichž někteří svou spoluúčast ke dni podání žádosti o informaci již uhradili)

Zadavateli byla v únoru 2014 uložena pokuta ve výši 800 tisíc korun (*poznámka: jednalo se o druhé rozhodnutí ÚOHS v téže věci, neboť první rozhodnutím z roku 2009, kterým byla zadavateli uložena pokuta ve stejné výši, byla správním soudem zrušena*). Zadavatel se proti uložené pokutě i v tomto případě neúspěšně bránil rozkladem a v září 2014 uloženu pokutu uhradil.

Pokud jde o vymáhání nároku na náhradu škody, vyzval zadavatel odpovědné osoby (radní a jednoho bývalého zaměstnance) v lednu 2015 k náhradě škody. Následně zadavatel uplatnil škodu u pojišťovny Kooperativa z titulu pojištění svých zastupitelů (radních). V červnu 2016 byl nárok na náhradu škody uspokojen pojišťovnou v částce 795 tisíc korun. Zbývajících 5 tisíc korun připadlo jako spoluúčast jednotlivých radních, čtyři z nich svou spoluúčast uhradili. Úhrada poslední částky ve výši 1.000 Kč je očekávána v průběhu měsíce srpna 2017.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/kralovehradecky-kraj-vymaha-skodu-800-tisic-po-svych-radnich/>

21. Statutární město Ostrava (2014, pokuta 300 tisíc korun, uhrazena v plné výši)

Zadavateli bylo uložena v září 2014 pokuta ve výši 300 tisíc korun. . Proti uložené pokutě se zadavatel nebránil ani podáním rozkladu (a logicky ani žalobou). Zadavatel určil jako odpovědnou osobu externího dodavatele, který ve dvou splátkách (říjen 2014, leden 2015) škodu plné výši uhradil.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/statutarni-mesto-ostrava-vymohla-skodu-300-tisic/>

22. Město Slaný (2014, 190 tisíc korun, nárok na náhradu škody byl neúspěšně uplatněn u soudu)

Zadavateli byla v květnu 2014 uložena pokuta ve výši 190 tisíc korun. Zadavatel se bránil podáním rozkladu, ten byl však zamítnut. Správní žaloba podána nebyla. Pokuta byla zadavatelem zaplacená v dubnu 2015.

Zadavatel určil jako odpovědné osoby radní, kteří o zakázce rozhodovali. K dobrovolné úhradě škody nedošlo a tak se zadavatel v listopadu 2015 obrátil se svým nárokem na Okresní soud v Kladně, který podanou žalobu zamítl z důvodu, že žalobce (město Slaný) neuneslo břemeno důkazní. Proti tomuto rozsudku podalo město Slaný odvolání, ale Krajský soud v Praze odvolání zamítl jako nedůvodné. Rozsudky obou soudů jsou nyní pravomocné.

Oba soudy shledaly, že žalobce (město Slaný, respektive zejména jeho právní zástupce) zejména nedokázal žalobu řádně doplnit o potřebná tvrzení a důkazy dle opakované výzvy Okresního soudu v Kladně a právní zástupce města se navíc na nařízené ústní jednání Okresního soudu v Kladně bez omluvy ani nedostavil. Žalobce (právní zástupce města) požadované doplňující doklady soudu předložil až v rámci odvolacího řízení, avšak v této fázi soudního sporu již k nim nemohl soud přihlídnout. Město Slaný tak spor o náhradu škody vůči osmi radním ve výši 190 tisíc korun prohrálo a navíc muselo uhradit náhradu nákladů řízení žalovaným radním v celkové výši téměř 350 tisíc korun.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mesto-slany-nespelo-pri-vymahani-skody-190-tisic-po-svych-radnich/>

23. České vysoké učení technické v Praze (2014, pokuta 140 tisíc korun, zadavatel určil odpovědnou osobu)

Zadavateli byla v listopadu 2014 uložena pokuta ve výši 140 tisíc korun. Zadavatel se neúspěšně bránil rozkladem, ale žalobu proti zamítnutí rozkladu již nepodal. Pokuta byla uhrazena v červenci 2015. Zadavatel však nyní bude pravděpodobně velmi citelně postižen v rámci poskytnuté dotace (zatím je zde aktuální riziko na krácení dotace o více jak 11 milionů korun). Zadavatel určil jako odpovědnou osobu advokátní kancelář, která zakázku připravovala. Pokud bude zadavatel nucen uhradit odvod za porušení rozpočtové kázně, hodlá zadavatel škodu vymáhat na dotčené AK.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/ceske-vysoke-uceni-technicke-v-praze-urcilo-odpovednou-osobu-ale-skodu-140-tisic-nevymaha/>

24. České vysoké učení technické v Praze (2014, pokuta 300 tisíc korun, zadavatel se dle svých slov snažil určit odpovědnou osobu, ale zřejmě se mu to nepovedlo)

Zadavateli byla v prosinci 2014 uložena pokuta ve výši 300 tisíc korun. Zadavatel nepodal proti rozhodnutí o uložení pokuty ani opravný prostředek v rámci správního řízení (a logicky ani žalobu). Pokuta byla uhrazena v lednu 2015. Následně věc řešila škodní komise, která identifikovala osoby odpovědné za uloženu pokutu a dle informace zadavatele „*škodní komise následně navrhla další postup*“. Na doplňující žádost o informace týkající se upřesnění dalšího postupu, respektive návrhu škodní komise, již zadavatel bohužel neodpověděl.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/ceske-vysoke-uceni-technicke-v-praze-hleda-odpovednou-osobu-za-skodu-300-tisic-korun/>

25. Město Hostivice (2014, pokuta 150 tisíc, nárok na náhradu škody byl úspěšně uplatněn u soudu)

Zadavateli byla v listopadu 2014 uložena pokuta ve výši 150 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě neúspěšně bránil ve správním řízení (rozklad byl zamítnut). Správní žaloba podána nebyla. Pokutu zadavatel uhradil v říjnu 2015. V dubnu 2016 zadavatel vyzval odpovědnou osobu k náhradě škody a následně v červnu 2016 podal žalobu k soudu. Věc byla pravomocně skončena v dubnu 2017, kdy soud uložil odpovědné osobě povinnost uhradit 150 tisíc korun včetně úroků. Odpovědná osoba dlužnou částku dosud neuhradila a zadavatel ji bude vymáhat exekuční cestou.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mesto-hostivice-uspelo-s-narokem-na-nahradu-skody-150-tisic/>

26. Město Krásná Lípa (2014, pokuta 150 tisíc, zadavatel provedl zápočet vůči odpovědné osobě)

Zadavateli byla v listopadu 2014 uložena pokuta ve výši 150 tisíc korun. Zadavatel se bránil podáním odporu a následně správní žalobou, o které zatím nebylo rozhodnuto. Pokuta byla zadavatelem uhrazena v listopadu 2015. Zadavatel určil odpovědnou osobu a nárok na náhradu škody započítal v listopadu 2015 jako vzájemnou pohledávku vůči této osobě. O oprávnění provést zápočet je veden soudní spor u Okresního soudu v Děčíně, který je však až do rozhodnutí správního soudu přerušen.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mesto-krasna-lipa-zpusobenou-skodu-150-tisic-zapocetlo/>

27. Západočeské muzeum v Plzni, příspěvková organizace (2014, pokuta 175 tisíc korun, uhrazena z pojištění nakonec nebyla ani částečně)

Zadavateli byla v září 2014 uložena pokuta ve výši 175 tisíc korun, zaplacená byla v prosinci 2015. Zadavatel se bránil pokutě rozkladem (ten byl zamítnut); žaloba však už podána nebyla. Zadavatel je příspěvkovou organizací zřízenou Plzeňským krajem a z rozhodnutí zadavatele jsou všechny veřejné zakázky jeho příspěvkových organizací zadávány, respektive řešeny, specializovanou organizací, kterou k tomu účelu zřizovatel zadavatele zřídil. V první fázi zjišťování informací ohledně úhrady škody zadavatel tvrdil, že zaplacená pokuta bude zadavateli uhrazena v plné výši z pojištění výše uvedené specializované organizace, která se ve skutečnosti fakticky zabývala přípravou dotčené veřejné zakázky.

K úhradě způsobené škody zadavateli z pojištění (ani jinak) nikdy nedošlo. Z odpovědi zadavatele ze srpna 2017 naopak vyplývá, že tato alternativa již není aktuální. Zadavatel věc nakonec uzavřel tak, že škodu po nikom vymáhat nebude.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/zapadoceske-muzeum-v-plzni-neuspelo-s-pozadavkem-na-nahradu-skody-175-tisic-korun/>

28. Obec Dvory (2014, pokuta 100 tisíc korun, uhrazeno 75 tisíc korun)

Zadavateli byla v listopadu 2014 uložena pokuta ve výši 100 tisíc korun. Zadavatel využil právní pomoc k podání rozkladu, avšak ten byl ze strany ÚOHS zamítnut. Náklady na právní pomoc činily 30 tisíc korun. Správní žaloba podána nebyla a pokuta byla v listopadu 2015 zaplacená. Zadavatel následně vyzval společnost, která zajišťovala přípravu veřejné zakázky, k úhradě škody. Zadavatel se s odpovědnou osobou mimosoudně domluvil na úhradě části škody ve výši 75 tisíc korun.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/obec-dvory-vymohla-vetsinu-ze-zpusobene-skody/>

29. Statutární město Brno, městská část Brno-Žabovřesky (2014, pokuta 200 tisíc korun, v plné výši uhrazena)

Zadavateli byla v červenci 2014 uložena pokuta ve výši 200 tisíc korun. Zadavatel se bránil podáním rozkladu, který nebyl úspěšný. V prosinci 2015 zadavatel uhradil pokutu a rozhodl se správní žalobu nepodávat. Zadavatel vyzval k úhradě škody společnost, která veřejnou zakázku administrovala. Škoda byla v plné výši uhrazena v prosinci 2015.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mestska-cast-brno-zabovresky-vymohla-skodu-200-tisic-korun/>

30. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (2014, pokuta 250 tisíc, pohledávka byla uplatněna v konkurzu)

Zadavateli byla uložena pokuta ve výši 250 tisíc korun v květnu 2014. Zadavatel se neúspěšně bránil podáním rozkladu, následně pokutu v únoru 2016 uhradil. Proti rozhodnutí ÚOHS se zadavatel brání správní žalobou, o které soud dosud nerozhodl. Jako odpovědnou osobu zadavatel určil společnost, která zakázku administrovala. Na tuto společnost byl v září 2015 vyhlášen konkurz. V rámci konkurzu byla pohledávka na náhradu škody uplatněna, avšak k úhradě (ani částečné) dosud nedošlo, neboť konkurz stále běží.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/vysoka-skola-banska-technicka-univerzita-ostava-se-prihlasila-s-narokem-na-nahradu-skody-v-konkurznim-rizeni/>

31. Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (2014, pokuta 100 tisíc, nárok na náhradu škody byl uplatněn u soudu)

Zadavateli byla uložena pokuta ve výši 100 tisíc korun v březnu 2014. Zadavatel se neúspěšně bránil podáním rozkladu, následně pokutu v květnu 2015 uhradil. Správní žaloba podána nebyla. Jako odpovědnou osobu zadavatel určil advokátní kancelář, která na veřejné zakázce spolupracovala. Zadavatel vyzval odpovědnou osobu v srpnu 2016 k úhradě škody. Protože škoda nebyla uhrazena dobrovolně, podal zadavatel v prosinci 2016 na advokátní kancelář žalobu k obvodnímu soudu pro Prahu 4.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/vysoka-skola-banska-vymaha-skodu-po-advokatni-kancelari/>

32. Statutární město Olomouc (2014, pokuta 160 tisíc, pohledávka byla uplatněna v konkurzu)

Zadavateli byla uložena pokuta ve výši 160 tisíc korun v prosinci 2014. Zadavatel se proti uložení pokuty bránil jak rozkladem, tak žalobou. O žalobě dosud nebylo rozhodnuto. Pokuta byla zaplacená v srpnu 2016. Zadavatel uplatnil svůj nárok na náhradu škody u společnosti, která zakázku administrovala, ta je však v konkurzu.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/olomouc-uplatnil-narok-na-nahradu-skody-ve-vysi-160-tisic-v-konkurzu/>

33. Hudlice (2014, pokuta 300 tisíc, odpovědná osoba darovala obci 300 tisíc korun)

Zadavateli byla uložena pokuta ve výši 600 tisíc korun v prosinci 2014. Zadavatel se proti uložení pokuty bránil jak rozkladem, na základě kterého byla pokuta snížena na 300 tisíc. Správní žalobu proti rozhodnutí ÚOHS zadavatele nepodal. Pokuta byla zaplacená v srpnu 2015. Zadavatel určil odpovědnou osobu a po poměrně dlouhých jednáních byla škoda nakonec uhrazena formou daru. Platba proběhla ve dvou splátkách na podzim roku 2017.

Poznámka: Informace o uzavření darovací smlouvy a o zaplacení náhrady nemajetkové újmy – zaplacené pokuty byla spolku doručena až po ukončení sběru dat a proto ve statistice je obec Hudlice vedena jako zadavatel, kterou pokutu nevymohl.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/obec-hudlice-se-domluvila-na-uhrade-skody-formou-daru/>

34. České vysoké učení technické v Praze (2015, pokuta 150 tisíc, zadavatel určil odpovědnou osobu a zatím žalobu nepodal z důvodu neúčelnosti)

Zadavateli byla uložena pokuta ve výši 150 tisíc v září 2015. Zadavatel nepodával ani rozklad, ani správní žalobu a v prosinci 2015 pokutu uhradil. Zadavatel určil jako odpovědnou osobu externího právního zástupce, se kterým vede již jiné spory o náhradu škody. Vzhledem ke skutečnosti, že předchozí pohledávky za odpovědnou osobou nebyly ještě uhrazeny, nepřistoupil zadavatel k podání žaloby.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/ceske-vysoke-uceni-technicke-v-praze-urcilo-odpovednou-osobu-za-skodu-150-tisic-korun/>

35. Městská část Praha – Koloděje (2015, pokuta 250 tisíc korun, zadavatel určil odpovědnou osobu)

Zadavateli byla uložena pokuta ve výši 250 tisíc korun v říjnu 2015. Zadavatel se proti uložení žaloby bránil podáním rozkladu, avšak předseda ÚOHS napadnuté rozhodnutí nezměnil. Zadavatel pokutu uhradil v listopadu 2016. Následně zadavatel uplatnil proti rozhodnutí ÚOHS i žalobu u správního soudu, který ve věci dosud nerozhodl. Zadavatel dále určil jako odpovědnou osobu bývalého starostu městské části, ten však svou odpovědnost odmítl. Žaloba dosud podána nebyla, a to ani na bývalého starostu, ani na jinou osobu.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mestska-cast-praha-kolodeje-urcila-odpovednou-osobu-ale-zatim-skodu-250-tisic-korun-nevymaha/>

36. Sportplex Frýdek-Místek, s. r. o. (2015, pokuta 300 tisíc, zadavatel určil odpovědnou osobu a vyzval ji k náhradě škody)

Zadavatel je obchodní společností 100% vlastněnou městem Frýdek-Místek. Zadavateli byla uložena pokuta ve výši 300 tisíc korun v listopadu 2015. Zadavatel se bránil podáním rozkladu, avšak neúspěšně. Správní žaloba podána nebyla, zadavatel v prosinci 2016 pokutu uhradil. Jako osobu odpovědnou za způsobenou škodu určil zadavatel bývalého jednatele a vyzval jej k náhradě škody. V případě, že škoda nebude uhrazena dobrovolně, plánuje zadavatel uplatnit svůj nárok u soudu.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/sportplex-frydek-mistek-mestska-firma-planuje-vymahat-skodu-300-tisic-korun/>

37. Státní zdravotní ústav se sídlem v Praze (2015, pokuta 100 tisíc korun, zadavatel určil odpovědné osoby a má v úmyslu po nich škodu vymáhat)

Zadavateli byla v prosinci 2015 uložena pokuta ve výši 100 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě nebránil a nepodal ani rozklad, ani správní žalobu. Veřejné zakázky, které byly v rozhodnutí ÚOHS postiženy, administrovaly tři externí subjekty. Zadavatel se nyní zabývá odpovědností jednotlivých subjektů a je rozhodnut škodu v plném rozsahu vymáhat.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/statni-zdravotni-ustav-identifikoval-odpovedne-osoby-a-bude-vymahat-skodu-100-tisic-korun/>

38. Statutární město Olomouc (2015, pokuta 500 tisíc, pohledávka byla přihlášena v konkurzním řízení, které je vedeno na majetek odpovědné osoby)

Zadavateli byla v prosinci 2015 uložena pokuta ve výši 500 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě bránil v rámci správního řízení vedeným Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, ale žalobu proti rozhodnutí o uložení pokuty nepodal. Zadavatel určil odpovědnou osobu, která je bohužel v konkurzu (administrátor veřejné zakázky). Zadavatel přihlásil svou pohledávku v konkurzu, který stále trvá.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/mesto-olomouc-prihlasilo-pohledavku-na-nahradu-skody-500-tisic-korun-v-konkurzu/>

39. Zdravotnický holding Královéhradeckého kraje a. s. (2015, pokuta 100 tisíc, vymáhá nárok na náhradu škody soudně)

Zadavateli byla v říjnu 2015 uložena pokuta ve výši 100 tisíc korun. Zadavatel se uložené pokutě nebránil ani podáním rozkladu, ani podáním správní žaloby. Pokutu zadavatel

uhradil v lednu 2016. Kromě pokuty vznikla zadavateli i další škoda a to ve výši 16,5 milionů korun.

Zadavatel následně určil odpovědné osoby. Za škodu ve výši 100 tisíc korun dle názoru zadavatele odpovídá společnost, která administrovala veřejnou zakázku, a podal na ní žalobu k Obvodnímu soudu pro Prahu 10 (v září 2017 byla věc ve stádiu zrušeného platebního rozkazu).

Za škodu ve výši 16,5 milionů korun odpovídá dle zadavatele člen tehdejšího statutárního orgánu společnosti. Tato škoda je rovněž vymáhána soudně, a to u Krajského soudu v Hradci Králové.

Informace včetně dokumentů:

<http://www.pvvz.cz/news/zdravotnický-holding-kralovehradeckého-kraje-a-s-vymaha-skodu-více-jak-16-milionu-korun/>

Kapitola šestá

Závěr

Analýza se zaměřila na zjištění, zda zadavatelé veřejných zakázek, kterým byla uložena pokuta za porušení zákona o veřejných zakázkách, vymáhají po odpovědných osobách nárok na náhradu majetkové újmy, případně v jakém rozsahu a s jakým úspěchem.

Analýza se zabývala vzorkem 187 rozhodnutí vydaných ÚOHS v první instanci v letech 2012-2015, a to za předpokladu, že takovým rozhodnutím byla zadavateli veřejné zakázky uložena pokuta v minimální výši 100 tisíc korun, a že tato rozhodnutí nabyla právní moci v období od ledna 2012 do srpna 2017. Objem uložených a zaplacených pokut v daném vzorku činil téměř 73,5 mil. korun.

Pro úplnost je třeba říci, že skutečná škoda, která v souvislosti s porušením zákona upravující zadávání veřejných zakázek vznikla je mnohem vyšší. Pokud bychom totiž do majetkové újmy počítali i další související náklady, které zadavatelé museli v souvislosti s uloženou pokutou od ÚOHS vynaložit (zejména odvod a penále za porušení rozpočtové kázně, ale rovněž i náklady na právní zastoupení a soudní poplatky související s obranou proti uložené pokutě) pak celková škoda dle informací získaných od jednotlivých zadavatelů činí více jak 2 miliardy korun.³

Po prostudování podkladů, které jsme měli k dispozici, jsme došli k těmto závěrům.

Přestože jsou si zadavatelé povětšinou vědomi, že na jejich majetku vznikla zaplacením pokuty majetková újma (téměř 80% zadavatelů), o vymáhání nároku na náhradu majetkové újmy se ve skutečnosti pokusila jen menšina z nich (19% zadavatelů počítáno dle objemu pokut, 25% zadavatelů počítáno dle počtu rozhodnutí). Pokud tedy nárok na náhradu majetkové újmy nebyl vymožen, stalo se tak zejména proto, že se o to nikdo ve většině případech ani nepokusil.

Zejména u organizačních složek státu (respektive u některých ministerstev) jsme se navíc opakovaně setkali s názorem, že způsobenou majetkovou újmu po odpovědných osobách vymáhat nelze, respektive že tato ani nevznikla, a to s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 7 As 95/2015-49 ze dne 18. 6. 2015. K tomu je však nutné poznamenat, že citovaný rozsudek se týkal vymáhání škody po bývalém vojákově, nikoli po osobách, které za úplatu poskytují ministerstvům a jiným subjektům své právní či jiné poradenské služby.

Podle citovaného rozsudku, respektive podle interpretace rozsudku ze strany Ministerstva obrany a dalších organizačních složek státu, „nelze škodu způsobit transakcí mezi jednotlivými organizačními složkami státu, protože nedošlo ke zmenšení prostředků, s nimiž stát, jako celek

³ Vymáháním celkové (tedy i související škody) se tato analýza z kapacitních důvodů podrobně nezabývala, nicméně vycházíme z předpokladu, že pokud zadavatel nevymáhá pokutu uloženou ÚOHS ve výši několika stovek tisíc korun, pak s největší pravděpodobností nevymáhá ani škodu ve výši několika milionů, která mu vznikla v souvislosti s porušením zákona o veřejných zakázkách.

a jediná právnická osoba, disponuje. Vzhledem k tomu, že pokuta uhrazená ÚOHS je příjmem státního rozpočtu, nelze tedy dovodit, že by došlo ke zmenšení prostředků, jimiž stát disponuje. Z toho důvodu nemohlo dojít ani ke škodě“. Pokud bychom tento právní názor přijali, pak je otázka z jakého důvodu stát vynaložil významné finanční prostředky na vybudování Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a z jakého důvodu i nadále financuje jeho dohledovou činnost nad postupem zadavatelů veřejných zakázek, když případná uložená a zaplacená pokuta organizačním složkám státu je pouze přeléváním veřejných prostředků z jedné státní kapsy do druhé. V takovém případě postrádá celé šetření ÚOHS svůj smysl, neboť uložení jakékoliv pokuty nemůže na organizační složky státu, respektive na jejich zaměstnance a externí poradce působit v tom smyslu, že by se pro příště porušování zákona o zadávání veřejných zakázek vyvarovali.

Nepopíráme, že vymáhání majetkové újmy po zaměstnancích, spolupracujících osobách a nebo dokonce osobách stojících v čele organizačních složek státu či územně samosprávných celků je obtížné a většinou se neobejde bez nepříjemných osobních konfrontací. Není však pravdou, že by se nárok na náhradu majetkové újmy nedal s úspěchem vymáhat, což dokládá zdokumentovaná snaha téměř čtyř desítek zadavatelů. Pokud budeme brát v úvahu jen ty subjekty, které se o vymáhání nároku alespoň pokusili, tedy jen ty, kteří zahájili vnitřní šetření a minimálně identifikovali odpovědnou osobu či osoby, pak ze 46 rozhodnutí o celkovém objemu 14 milionů korun byla částečně či úplně vymožena škoda v 18 případech (40 %) o celkovém objemu téměř 5 milionů korun (35%).

V Praze dne 7. listopadu 2017

[Kontakt na zpracovatele analýzy:](#)

Právo ve veřejném zájmu, z.s.
Mgr. Petra Bielinová, spolupracující advokát
Tel. 605 54 34 19
petra@bielinova.cz

Příloha analýzy:

1. Excelový soubor s daty použitými pro analýzu
2. Stanovisko Ministerstva obrany k vymáhání nároku na náhradu škody ze dne 20. dubna 2017
3. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2015 čj. 7 As 95/2015-49

Vypracování analýzy finančně podpořilo Ministerstvo vnitra ČR částkou 100 tisíc korun.

Obsah

Úvod	01
Problematika veřejných zakázek	02
Jak vznikala analýza vymáhání majetkové újmy	04
Analýza vymáhání majetkové újmy	07
Praxe při vymáhání majetkové újmy (2012-2017)	13
Závěr	27